

SPIS LEKTUR

PODRĘCZNIKI (wydania podręczników dowolne)

T. Michałowska, *Średniowiecze*.

J. Ziomek, *Renesans*.

Cz. Hernas, *Barok*.

E. R. Curtius, *Literatura europejska i łacińskie średniowiecze*, przeł. A. Borowski, Kraków 1997, II wyd. Kraków 2005.

J. Huizinga, *Jesień średniowiecza*.

J. Starnawski, *Średniowiecze*.

A. Borowski, *Renesans*, Kraków 2002.

A. Sajkowski, *Barok*.

J. Parandowski, *Mitologia*.

Lektury polonistyczne. Średniowiecze. Renesans. Barok, t. 1-5, Kraków 1992-2003.

TEKSTY OBOWIĄZKOWE

Traditio Hebraica

1. *Stary Testament* (*Księga Rodzaju; Księga Wyjścia; Księga Psalmów; Księga Hioba; Księga Koheleta; Pieśń nad Pieśniami; Księga Izajasza; Księga Jeremiasza*).

Traditio Pagana

2. **Homer**, *Iliada*, BN II 17. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.
3. **Homer**, *Odyseja*, BN II 21. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.
4. **Wergiliusz**, *Eneida*, ks. 1-3 i 6 (tłum. Z. Kubiaka lub I. Wieniewskiego).
5. **Ajschylos, Sofokles, Eurypides**, *Antologia tragedii greckiej* (tu: **Ajschylos**, *Oresteja tragiczna* – wszystkie trzy części, **Sofokles**, *Król Edyp*, **Eurypides**, *Medea*).
6. **Horacy**, *Pieśni; Epody; List do Pizonów*, jedna satyra. Przekład A. Lama lub wyd. BN II 25. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.
7. **Owidiusz**, *Metamorfozy* (księga I).
8. **Platon**, *Uczta*.
9. **Plutarch**, *Żywoty sławnych mężów* (jedna biografia grecka i rzymska).

Traditio Christiana

10. *Nowy Testament* (*Ewangelie; Dzieje Apostolskie*, listy św. Pawła do Rzymian i Pierwszy do Koryntian; *Apokalipsa św. Jana*).
11. **Św. Augustyn**, *Wyznania*, tłum. Z. Kubiak, Warszawa 1994 (wybór).
12. *Muza łacińska. Antologia poezji wczesnochrześcijańskiej i średniowiecznej*, opr. M. Starowieyski, 2007 (ewentualnie: tegoż *Muza chrześcijańska*, t. II). Obowiązuje znajomość wstępu do tomu i komentarzy do pieśni.
tu: Ambroży i hymny ambrozjańskie; Prudencjusz *Przedślowie, Hymn o świcie, Hymn o śmierci i pogrzebie, Walka Wiary i Czcielki Bóstw Pogańskich, Dittochaeton, Epilog*; Boecjusz; Wenancjusz Fortunatus *Vexilia Regis, Pange lingua*; Rabanus Maurus; Tomasz z Akwinu; Jacopone da Todi *Stabat Mater*; Hildegarda z Bingen; Jan Hus *Pieśń o Ciele Chrystusa*.

Średniowiecze

13. *Średniowieczna pieśń religijna polska*, oprac. M. Korolko, BN I 65 (wyd. II). Obowiązuje znajomość wstępu do tomu i komentarzy do pieśni.
tu: *Bogurodzica* (całość), *Krzyżu wierny / Pange lingua, Idą królewskie proporce / Vexilla Regis, Chrystus z martwych wstał jest, Trzy Maryje poszły*, pieśni do Ducha św., 3 kolędy do wyboru, *Posłuchajcie bracia miła, Zdrowaś Królowno wyborna, Zdrowaś gwiazdo morska święta matko*, pieśni o świętych
14. *Średniowieczna poezja łacińska w Polsce*, oprac. M. Włodarski, Wrocław 2007, BN I 310. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu i komentarzy do utworów.
tu: *Sekwencja o św. Wojciechu*; Wincenty z Kielczy *Hymn o św. Stanisławie, Oficjum ku czci św. Stanisława*; Władysław z Gielniowa *Wiersz na Dzień Zaduszny; Nagrobek Bolesława Chrobrego*; Wincenty zw. Kadłubkiem *Epicedium na śmierć Kazimierza Sprawiedliwego*; Stanisław Ciołek *Pochwała Krakowa; Pieśń o wójcie krakowskim Albercie*; Marek z Opatowca *Metrificale*; Frowinus *Antigameratus*; *Po łacinie o stanie scholarów; Piosenka o krótkim królowaniu; Wiersz o św. Gawle; Satyra komiczna, List do paniarki*.
15. *Polska poezja świecka XV w.*, oprac. M. Włodarski, Wrocław 1997, BN I 60. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu i komentarzy do utworów.
16. *Średniowieczna proza polska*, BN I 68.
tu: *Kazania świętokrzyskie, Kazania gnieźnieńskie*, przekłady Biblii.
17. Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, oprac. R. Grodecki BN I 277. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.

Renesans

18. *Antologia poezji polsko-łacińskiej 1470-1543*, oprac. A. Jelicz lub *Antologia poezji łacińskiej w Polsce*, oprac. I. Lewandowski, Poznań 1996
tu: **F. Kallimach, M. Hussowski, Paweł z Krosna, J. Dantyszek, A. Krzycki, K. Janicjusz** (lub w wydaniu: *Medytacje Janicjusza*, przeł. Z. Kubiak).
19. **J. Kochanowski**, *Dzieła polskie*, oprac. J. Krzyżanowski, Warszawa 1980 (lub inne wydania utworów zamieszczonych w tej edycji).
20. **J. Kochanowski**, *Z łacińska śpiewa Słowian Muza*, przeł. L. Staff (po trzy elegie, cztery ody i cztery foricoenia) lub teksty ze strony <http://neolatina.bj.uj.edu.pl>.
21. **Sz. Szymonowic**, *Sielanki i pozostałe wiersze polskie*, BN I 182. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.
22. *Z duchem w rozmawianiu. Szesnastowieczna proza polska*, oprac. W. Walecki, Kraków 1991 (tu: **Ł. Górnicki, P. Skarga, S. Orzechowski, A. Frycz Modrzewski, M. Kromer, M. Bielski, M. Rej, B. Opec, J. Kochanowski**).
23. **M. Rej**, *Rozmowa Lwa z kotem; Krótka rozprawa; Wizerunek własny żywota człowieka poczciwego; Zwierzyniec; Figliki; Apoftegmata; Żywot człowieka poczciwego* (wybór).
24. **A. Frycz Modrzewski**, *O poprawie Rzeczypospolitej*, [w:] tegoż, *Wybór pism*, BN I 229. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.
25. **Ł. Górnicki**, *Dworzanin polski*, oprac. R. Pollak, BN I 109, [w:] tegoż, *Pisma*, Warszawa 1961 (tu: ks. 1-2). Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.
26. **P. Skarga**, *Kazania sejmowe*, BN I 70 (kazanie I, II, VII). Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.

Barok

27. **M. Sęp Szarzyński**, *Poezje*, oprac. J. Gruchała, Kraków 1997 lub *Poezje zebrane*, wyd. R. Grześkowiak i A. Karpiński, Warszawa 2001. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.
28. **T. Tasso/P. Kochanowski**, *Gofred abo Jeruzalem wyzwolona*, pieśni I, XII, XIV-XVI i XX.
29. **M. K. Sarbiewski**, *Peregrinatio terrestris. Carmina selecta. Ziemskie pielgrzymowanie. Wiersze wybrane*, przekł. E. Buszewiczowa, Kraków 2003.
30. **Sz. Zimorowic**, *Roksolanki*, wyd. R. Grześkowiak, Warszawa 1999 lub BN I 73 tu: *Dziewostab* i trzy inne utwory. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.
31. **S. Żółkiewski**, *Początek i progres wojny moskiewskiej*, oprac. A. Borowski, Kraków 1998. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.
32. **J. A. Morsztyn**, *Wybór poezji*, BN I 257. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.
33. **S. Twardowski**, *Dafnis drzewem bobkowym*.
34. **W. Kochowski**, *Utwory poetyckie*, BN I 92. tu wybrane utwory z *Niepróżnującego próżnowania* i *Psalmodia polska*. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.
35. **W. Potocki**, *Wiersze wybrane*, BN I 19 lub inne wydanie tu wybór z *Ogrodu...*, *Moralistów*, *Transakcja wojny chocimskiej*. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu BN.
36. **K. Opaliński**, *Satyry*, BN I 147 (do wyboru 2 satyry).
37. **J. Ch. Pasek**, *Pamiętniki* (lata: 1658, 1659, 1662, 1667 i 1669).
38. **S. H. Lubomirski**, *Tobiasz wyzwolony* [w:] tegoż, *Poezje zebrane*, oprac. A. Karpiński, Warszawa 1995 (lub inne wydanie).
39. **S. H. Lubomirski**, *Ermida* [w:] *Dramaty staropolskie. Antologia*, t. 4, opr. J. Lewański, Warszawa 1961-1963 (lub inne wydanie).
40. *Helikon sarmacki*, BN I 259 lub *Poeci polskiego baroku*, oprac. J. Sokołowska, Warszawa 1965, lub *I w odmianach czasu smak jest. Antologia poezji polskiego baroku*, oprac. J. Sokołowska, Warszawa 1991. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.
z tych pozycji: **S. Twardowski**, **K. Twardowski**, **S. Grabowiecki**, **D. Naborowski**, **S. H. Lubomirski**, **Ł. Baranowicz**, **Z. Morsztyn**, **Ł. Opaliński**, **W. Kochowski**, **K. Miaskowski**, **T. Prokopowicz**, **J. Gawiński**.

Literatura powszechna:

41. **F. Petrarca**, *Sonety*, wybrane listy [w:] tegoż, *Wybór pism*, BN II 206 (lub z innego wydania) Obowiązuje znajomość wstępu do tomu BN.
42. **Erazm z Rotterdamu**, *Pochwała głupoty* [wybrany fragment], 2 wybrane listy [w:] tegoż *Wybór pism*, BN II 231. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.
43. *Arcydzieła francuskiego średniowiecza*, oprac. M. Żurowski, Warszawa 1968 lub inne wydanie tych tekstów
tu: *Pieśń o Rolandzie*; *Dzieje Tristana i Izoldy*; **F. Villon**, *Wielki testament*.
44. **G. Boccaccio**, *Dekameron* (10 nowel).
45. **Dante Alighieri**, *Boska komedia*, przeł. K. Morawski (tu: *Piekło* – całość, po 1 wybranej pieśni z *Czyśćca* i *Raju*).
46. **J. Milton**, *Raj utracony*, przeł. M. Słomczyński (wstęp i pieśń 1).
47. **P. Corneille**, *Cyd*, przeł. J. A. Morsztyn.

48. **Molière**, *Tartuŕe, Mizantrop, Skapiec*, [w:] tegoŕ, *Wybór komedii*, przeł. B. Korzeniowski, Wrocław 2001 lub inne wydanie. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu BN.
49. **M. Cervantes**, *Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy*, przeł. A. L. Czerny i Z. Czerny, tom. 1.
50. **W. Shakespeare**, *Burza, Makbet, Hamlet, Sen nocy letniej* (przeł. M. Słomczyńskiego lub S. Barańczaka).
51. **J. B. Racine**, *Fedra*, przeł. A. Międzyrzecki, [w:] tegoŕ, *Andromacha, Berenika, Fedra*, oprac. B. Sosień, Wrocław 1997, BN I 242. Obowiązuje znajomość wstępu do tomu.

Ponadto poleca się następujące **strony internetowe**, zamieszczające teksty staropolskie oraz komentarze krytyczne:

Biblioteka Literatury Staropolskiej i Nowołacińskiej (Uniwersytet Jagielloński): <http://neolatina.bj.uj.edu.pl>

Staropolska on-line (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) <http://www.staropolska.pl/>
Akademicka Biblioteka Internetowa (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) <http://abi.amu.edu.pl/>

Cyfrowa Biblioteka Narodowa: <http://www.polona.pl>

Wirtualna Biblioteka Literatury Polskiej (Uniwersytet Gdański, w ramach projektu UNESCO): <http://monika.univ.gda.pl/~literat/books.htm#books>

Melton. Mediewistyka Literacka on-line: <http://meliton.gimnazjum.com.pl/m7.html>

TEKSTY NADOBOWIAZKOWE

Uwaga: Studenci studiów I stopnia (licencjackich) wybierają sobie z tego zestawienia **pięć** dowolnych, interesujących każdego szczególnie lektur. Podany spis lektur nadobowiązkowych służy poza tym do zbudowania indywidualnego zestawu lektur dla studentów studiów uzupełniających (magisterskich), którzy wybrali seminarium z literatury staropolskiej (literatury dawnej) i którzy muszą zdać dodatkowy egzamin uzupełniający. Zakres tego egzaminu określa się indywidualnie dla każdego studenta studiów uzupełniających II stopnia (magisterskich) w zależności od poziomu kursu literatury staropolskiej i powszechnej (od starożytności do baroku) zaliczonego w ramach studiów licencjackich w macierzystej wyższej szkole zawodowej. Ocenę w tej kwestii przeprowadza oraz decyduje co do zakresu egzaminu uzupełniającego podejmuje prowadzący kurs uzupełniający w porozumieniu z kierownikiem seminarium oraz z kierownikiem Katedry Historii Literatury Staropolskiej WP UJ.

I. Traditio hebraica:

1. Biblia

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie polskim Jakuba Wujka, Lublin 1985.

Psalterz Dawidów w przekładzie ks. Jakuba Wujka z 1594 roku, Lublin 1985.

Księga Psalmów, przeł. Cz. Miłosz, Lublin 1982.

Ewangelia św. Marka; Apokalipsa, przeł. Cz. Miłosz, Lublin 1989.

Ewangelia według św. Marka. Przekład ekumeniczny, Warszawa 1993.

2. Apokryf – misterium – dramat biblijny

Cały świat nie pomieściłby ksiąg. Staropolskie opowieści i przekazy apokryficzne, oprac. M. Adamczyk, W.R. Rzepka, W. Wydra, Warszawa–Poznań 1996

tu: Mikołaj z Wilkowiecka, *Historija o swietej Annie*; Baltazar Opec, *Żywot Pana Jezusa Krysta; Sprawa chedoga o mece Pana Chrystusowej; Ewangelia Nikodema; Wizja św. Pawła*).

Dramaty staropolskie. Antologia, opr. J. Lewanski, t. 2: *Polski dramat humanistyczny. Misteria*, Warszawa 1959.

Historija o chwalebnyim Zmartwychwstaniu Pańskim, BN I 201.

II. Traditio pagana: pojecie poezji i poetyki; pojecie prozy retorycznej i retoryki. Antyczne odmiany wiersza, formy i gatunki liryki, epiki i dramatu

1. Epika starożytna

Horacy, *Listy poetyckie*, (w:) tegoż, *Wybór poezji*, BN II 25.

2. Dramat i teatr starożytny. Tragedia i komedia

Arystofanes, *Trzy komedie*, BN II 197.

Plaut, *Żołnierz Samochwał*, BN II 53.

Seneka, *Fedra*, przeł. A. Swiderkówna, BN II 118.

3. Liryka starożytna

Liryka starożytnej Grecji, BN II 92.

Teokryt, *Sielanki*, przeł. A. Sandauer, Warszawa 1981.

Katullus, *Poezje*, BN II 105.

Wergiliusz, *Bukoliki i Georgiki*, BN II 83 (wybór).

3. Proza starożytna

Arystoteles, *Retoryka. Poetyka*, przeł. H. Podbielski, Warszawa 1988.

Platon, *Fedon*, (w:) tegoż, *Uczta, Eutyfron, Obrona Sokratesa, Kriton, Fedon*, przeł. i opr. W. Witwicki, Warszawa 1984.

Tacyt, *Roczniki*, przeł. i opr. S. Hammer, BN II 82.

Cycero, *Pro Archia poeta*, (w:) tegoż, *Mowy wybrane*, przeł. i opr. J. Mrukówna, D. Turkowska i S. Kołodziejczyk, Warszawa 1960.

Cycero, *Rozmowy tuskulańskie*, ks. 1, (w:) tegoż, *Pisma filozoficzne*, przeł. W. Kornatowski, J. Smigaj, Z. Czerniakowa, opr. K. Lesniak, t. 1-4, Warszawa 1960-1963.

Cycero, *Wybór listów*, BN II 130.

Cezar, *Wojna galijska*, BN II 186 (ks. I-II).

Rzymska krytyka i teoria literatury, BN II 207 (wybór).

Marek Aureliusz, *Rozmyślenia*, przeł. M. Reiter, opr. K. Leśniak, Warszawa 1984.

III. Tradycja chrześcijańska – Nowy Testament. Patrologia grecka i łacińska. Hagiografia. Hymn ambrożyński. Sekwencja. Średniowieczna liryka religijna i świecka w kulturze polskiej (łacińsko- i polskojęzyczna)

Teksty polskie

Bogurodzica, opr. J. Woronczak, E. Ostrowska i H. Feicht, Wrocław 1962.

Toć jest dziwne a nowe. Antologia literatury polskiego średniowiecza, opr. A. Jelicz, Warszawa 1987 (Hymn do św. Stanisława; sekwencje; teksty hagiograficzne).

Polskie pieśni pasyjne. Średniowiecze i wiek XVI, red. J. Nowak-Dłużewski, t. 1-2, Warszawa 1977 (tylko t. 1).

Teksty z literatury powszechnej

Prudencjusz, *Poezje*, przeł. M. Brożek, Warszawa 1987.

Muza chrześcijańska, t. 2: *Poezja łacińska starożytna i średniowieczna*, opr.

M. Starowieyski, Kraków 1992 (św. Ambroży; Anonim, *Veni Creator*; Tutilo z Sankt Gallen, *Kyrie*; Jacopone da Todi, *Stabat Mater Dolorosa*; Pierre Abelard; św. Hildegarda z Bingen; Archipoeta, *Spowiedz*; św. Tomasz z Akwinu; św. Bonawentura; Egzorcyzmy).

Brewiarz miłości. Antologia liryki prowansalskiej, BN II 137.

IV. Epika średniowieczna (epos, romans rycerski). Poezja narracyjna. Legenda wierszowana. Satyra średniowieczna

1. Teksty polskie

Polskie wierszowane legendy średniowieczne, opr. S. Vrtel-Wierczyński, Wrocław 1962, Biblioteka Pisarzy Polskich, seria A, nr 2.

2. Teksty z literatury powszechnej

Geoffrey Chaucer, *Opowieści kanterberyjskie*, BN II 138.

Pieśń o Nibelungach, przeł. i opr. A. Lam, Warszawa 1996.

V. Proza średniowieczna – ars dictandi. Kronika. Kazanie. Egzemplum. Psalterz. List. Wyznania

1. Teksty polskie

Wincenty zw. Kadłubkiem, *Kronika polska*, BN I 277.

Jan Długosz, *Roczniki czyli Kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, red. J. Dąbrowski, Warszawa 1960 (wybór).

By czas nie zaćmił i niepamięć. Wybór kronik średniowiecznych, opr. A. Jelicz, Warszawa 1979.

2. Teksty z literatury powszechnej

Pierre Abelard, *Historia moich niedoli i inne listy*, tł. i opr. L. Joachimowicz, Warszawa 1993.

Kwiatki św. Franciszka z Asyżu, tł. L. Staff, Warszawa 1978.

VI. Liryka renesansowa – polska (łacińsko- i polskojęzyczna) oraz europejska. Oda. Elegia. Pieśń. Fraszka liryczna. Parafraza psalmu. Tren. Sonet

1. Teksty polskie

Antologia poezji łacińskiej w Polsce. Renesans, opr. I. Lewandowski, Poznań 1996.

Najstarsza poezja polsko-łacińska, BN I 141.

Jan Dantyszek, *Pieśni*, przeł. A. Kamińska, Olsztyn 1987.

Klemens Janicki, *Poezje wybrane*, przeł. Z. Kubiak, Warszawa 1975.

Jan Kochanowski, *Dzieła łacińskie*, (w:) tegoż, *Dzieła wszystkie*, t. 3, wyd. pomnikowe, Warszawa 1884.

Patrząc na rozmaite świata tego sprawy. Antologia polskiej poezji renesansowej, opr. J. Sokołowska, Warszawa 1984 (Stanisław Kleryka; Jan Kleryka; Anonim Protestant).

2. Teksty z literatury powszechnej

Pierre Ronsard, *Poezje*, przeł. L. Staff (i in.), opr. A. Sandauer, Warszawa 1956.

VII. Epika renesansowa w Polsce (łacińsko- i polskojęzyczna) oraz Europie. Poemat. Satyra dialogowa. Epigramat satyryczny

1. Teksty polskie

Biernat z Lublina, *Żywot Ezopa Fryga*, wstęp S. Grzeszczuk, opr. J.S. Gruchała, Kraków 1997.

Sebastian F. Klonowic, *Flis*, opr. A. Karpiński, Warszawa 1983.

Sebastian F. Klonowic, *Roxolania. Roksolania*, przekł. M. Mejor, Warszawa 1996.

2. Teksty z literatury powszechnej

Ludovico Ariosto, *Orland szalony*, BN II 150.

VIII. Dramat XVI w. w Polsce

Mikołaj Rej, *Żywot Józefa; Kupiec*, (w:) tegoż, *Pisma wierszem*, BN I 151.

George Buchanan / Jan Zawicki, *Jeftes*, (w:) *Dramaty staropolskie*, opr. J. Lewanski, Warszawa 1959, t. 2. lub: **Łukasz Górnicki**, *Troas*, (w:) tegoż, *Wybór pism*, t. 1, opr. R. Pollak, Warszawa 1961.

Teatr polskiego renesansu. Antologia, opr. J. Lewanski, Warszawa 1988.

IX. Proza renesansowa w Polsce (łacińsko- i polskojęzyczna) i Europie. Historiografia. Biografistyka. Postyllografia. Literatura filozoficzno-polityczna. Proza dydaktyczno-parenetyczna i fabularna. List. Apoftegmat

1. Teksty polskie

Fontes Neolatini. Materiały źródłowe do renesansowej prozy nowołacińskiej w Polsce (XV-XVI w.), opr. A. Gorzkowski, Kraków 1999 (wybór).

Literatura ariańska w Polsce XVI wieku, opr. L. Szczucki i J. Tazbir, Warszawa 1959.

Dawna facecja polska, opr. J. Krzyżanowski i K. Żukowska-Bilip, Warszawa 1960.

Jan Kochanowski, *Proza*, (w:) tegoż, *Dzieła wszystkie. Wydanie sejmowe*, t. 5, Wrocław 1998.

Stanisław Orzechowski, *Dyalog albo rozmowa około egzekucji Polskiej Korony – dyalog pierwszy i wtóry*, (w:) tegoż, *Wybór pism*, BN I 210.

Wybór mów staropolskich, BN I 175.

Marcin Kromer, *Polska czyli o położeniu, ludności, obyczajach, urządach i sprawach publicznych Królestwa Polskiego...*, przeł. S. Kazikowski, Olsztyn 1984.

Jan Ursinus, *Modus epistolandi. O sposobie pisania listów*, Biblioteka Pisarzy Polskich, seria B, nr 7 (wybór).

2. Teksty z literatury powszechnej

Giovanni Boccaccio, *Dekameron*, przeł. E. Boyé, Warszawa 1984.

Niccolo Machiavelli, *Książę*, BN II 159.

François Rabelais, *Gargantua i Pantagruel*, przeł. T. Żeleński (Boy), t. 1-2, Warszawa 1988 (wybór).

Michel de Montaigne, *Próby*, przeł. T. Żeleński (Boy), t. 1-3, Warszawa 1985 (wybór).

Erazm z Rotterdamu, *Adagia*, BN II 172 (5 wybranych adagiów).

Erazm z Rotterdamu, *Trzy rozprawy*, przeł. J. Domański, Warszawa 1960 (lub wyd. nast.).

Tomasz Morus, *Utopia*, przeł. K. Abgarowicz, Lublin 1993.

Poetyka okresu renesansu, BN II 205 (Konrad Celtis; Marco Girolamo Vida; Julius Caesar Scaliger; Torquato Tasso; Jacobus Pontanus).

Ignacy Loyola, *Ćwiczenia duchowne*, przeł. M. Bednarz, Kraków 1993.

X. Liryka polska (łacińsko- i polskojęzyczna) oraz europejska w XVII w.

1. Teksty polskie

Antologia literatury sowizdrzalskiej XVI i XVII wieku, oprac. i wstęp S. Grzeszczuk, wyd 2. zmien., BN I 186

Helikon sarmacki, BN I 259 (wybór).

Poeci polskiego baroku, opr. J. Sokołowska i K. Żukowska, t. 1-2, Warszawa 1965 lub: *I w odmianach czasu smak jest. Antologia poezji epoki baroku*, opr. J. Sokołowska, Warszawa 1991.

Wysoki umysł w dolnych rzeczach zawikłany. Antologia polskiej poezji metafizycznej epoki baroku, opr. K. Mrowcewicz, Warszawa 1993 (Sebastian Grabowiecki; Olbrycht Karmanowski; Stanisław Herakliusz Lubomirski).

Józef Baka, *Poezje*, opr. A. Czyż i A. Nawarecki, Warszawa 1986.

Elżbieta Drużbacka, *Poezje wybrane*, Kraków 2002.

Sebastian Grabowiecki, *Rymy duchowne*, wyd. K. Mrowcewicz, Warszawa 1996.

Aleksander Teodor Lacki, *Pobożne pragnienia*, wyd. K. Mrowcewicz, Warszawa 1997.

Stanisław Herakliusz Lubomirski, *Poezje zebrane*, t. 1-2, opr. A. Karpinski, Warszawa 1995 (wybór).

Kasper Miaskowski, *Zbiór rytmów*, opr. A. Nowicka-Jeżowa, Warszawa 1995.

Hieronim Morsztyn, *Sumariusz wierszów*, opr. M. Malicki, Wrocław 1990.

Zbigniew Morsztyn, *Wybór wierszy*, BN I 215.

Abraham Rożniatowski, *Pamiętka krwawej ofiary Pana Zbawiciela Naszego Jezusa Chrystusa*, wyd. J. Gruchała, Warszawa 2003.

Maciej Kazimierz Sarbiewski, *Epigrammatum liber. Księga epigramatów*, wyd. i przekł. M. Piskała i D. Sutkowska, Warszawa 2003.

Maciej Kazimierz Sarbiewski, *Liryki*, opr. M. Korolko i J. Okon, Warszawa 1980 (wybór).

Kasper Twardowski, *Lekcje Kupidynowe*, Warszawa 1997.

Józef Bartłomiej Zimorowic, *Sielanki nowe ruskie*, BN I 287.

2. Teksty z literatury powszechnej

William Szekspir, *Sonety*, przeł. M. Słomczyński, Kraków 1988 (wybór).

Antologia angielskiej poezji metafizycznej XVII stulecia, opr. S. Barańczak, Warszawa 1991.

Antologia poezji francuskiej, t. 2, *Od Malherbe'a do Chéniera*, oprac. J. Lisowski, Warszawa 2001.

XI. Epika XVII w. wierszowany Epos. Poemat. Satyra. Romans

1. Teksty polskie

Antologia literatury sowizdrzalskiej XVI i XVII wieku, BN I 186.

Elżbieta Drużbacka, *Wybór poezji*, oprac. J. Niedźwiedź, Kraków 2001.

Adam Korczyński, *Wizerunk złocistej przyjaźni zdrady*, wyd. R. Grzeškowiak, Warszawa 2000.

Samuel Twardowski ze Skrzypny, *Nadobna Paskwalina*, BN I 87.

Samuel Twardowski ze Skrzypny, *Wybór poezji*, wstęp i oprac. J. Niedźwiedź, Poznań 2002.

2. Teksty z literatury powszechnej

Giambattista Marino, *Adon*, Rzym-Warszawa 1993 (wybór).

XII. Proza polska (łacińsko- i polskojęzyczna) oraz europejska w XVII w. Pamiętnik. List. Esej. „Facecja”. Kazanie. Traktat. Powieść

1. Teksty polskie

Maciej Kazimierz Sarbiewski, *O poezji doskonałej, czyli Wergiliusz i Homer*, przeł. M. Plezia, opr. S. Skimina, Wrocław 1954, Biblioteka Pisarzy Polskich, seria B, nr 4.

Andrzej Maksymilian Fredro, *Przysłowia mów potocznych*, opr. L. Kukulski, Warszawa 1980 (wybór).

Andrzej Maksymilian Fredro, *Monita politico-moralia. Przestrogi politycznoobyczajowe*, wyd. E. J. Głębińska i E. Lasocińska, Warszawa 1999.

Jedrzej Kitowicz, *Opis obyczajów za panowania Augusta III*, BN I 88.

Stanisław Herakliusz Lubomirski, *Rozmowy Artaksesa i Ewandra* [w:] tegoż, *Wybór pism*, BN I 145.

Myśl ariańska w Polsce XVII wieku. Antologia tekstów, opr. Z. Ogonowski, Wrocław 1991 (Samuel Przytkowski; Jan Ludwik Wolzogen; Andrzej Wiszowaty).

2. Teksty z literatury powszechnej

Blaise Pascal, *Myśli*, przeł. T. Żeleński (Boy), Warszawa 1989 (wybór).

René Descartes, *Rozprawa o metodzie*, Warszawa 1988.

François de La Rochefoucauld, *Maksymy i rozważania moralne*, przeł. T. Żeleński (Boy), Warszawa 1977.

M. de La Fayette, *Księżna de Clèves*, przekł. T. Żeleński-Boy

XIII. Dramat w Europie w XVI-XVII w.

Pedro Calderón, *Życie snem*, BN II 102.

Dramat elżbietański, t. 1-2, wybór I. Lasoniowa, Warszawa 1989.

Podręczniki i opracowania (Polecane przy przygotowywaniu prac rocznych)

Biblia

K. Bukowski, *Biblia a literatura polska. Antologia*, Warszawa 1990.

D. Forstner, *Świat symboliki chrześcijańskiej*, przeł. i opr. W. Zakrzewska, P. Pachciarek, R. Turzyński, Warszawa 1990.

W. Harrington, *Klucz do Biblii*, przeł. J. Marzęcki, Warszawa 1984 (lub wyd. nast.).

M. Kossowska, *Biblia w języku polskim*, t. 1-2, Poznań 1968-1969.

M. Krzysztofik, *Od Biblii do literatury*, Kraków 2003

M. Lurker, *Słownik obrazów i symboli biblijnych*, przeł. K. Romaniuk, Poznań 1989.

A. Świderkówna, *Rozmowy o Biblii*, Warszawa 1995.

S. Wielgus, *Badania nad Biblią w starożytności i w średniowieczu*, Lublin 1990.

Literatura antyczna

Podręczniki

M. Brożek, *Historia literatury łacińskiej w starożytności. Zarys*, Wrocław 1969.

M. Cytowska, **H. Szelest**, *Literatura grecka i rzymska w zarysie*, Warszawa, 1985.

Opracowania

K. Kumaniecki, **J. Mańkowski**, *Homer*, Warszawa 1974.

J. Parandowski, *Mitologia. Wierzenia i podania Greków i Rzymian* (wyd. dowolne).

R. Graves, *Mity greckie* (wyd. dowolne).

T. Sinko, *Antyk w literaturze polskiej. Prace komparatystyczne*, opr. T. Bieńkowski, wstęp S. Stabryła, Warszawa 1988.

J. de Romily, *Tragedia grecka*, Warszawa 1994.

T. Zieliński, *Świat antyczny*, t. 1-4, opr. A. Krawczuk, Katowice 1989.

Literatura średniowieczna

M. Adamczyk, *Biblijno-apokryficzne narracje staropolskie końca XVI wieku*, Poznań 1980.

Ph. Aries, *Człowiek i śmierć*, Warszawa 1989.

S. Awierincew, *Na skrzyżowaniu tradycji. Szkic o literaturze wczesnobizantyjskiej*, Warszawa 1988.

M. Bachtin, *Twórczość Franciszka Rabelais'go a kultura średniowiecza i renesansu*, Kraków 1975.

A. Brücker, *Dzieje kultury polskiej w zarysie*, Warszawa 1957 lub reprint (szczególnie: t. 1, rozdz. XII-XIV).

E. R. Curtius, *Literatura europejska i łacińskie średniowiecze*, przeł. i opr. A. Borowski, Kraków 1997.

- Człowiek Średniowiecza*, pod red. J. Le Goffa, Warszawa-Gdańsk 1996.
- U. Eco, *Sztuka i piękno w średniowieczu*, Kraków 1997.
- M. Gębarowicz, *Psalterz floriański i jego geneza*, Wrocław 1965.
- A. Guriewicz, *Kategorie kultury średniowiecznej*, Warszawa 1976.
- J. Huizinga, *Jesień średniowiecza*, Warszawa 1961 (lub wyd. nast.).
- A. Kocowski, *Drzeworytowe książki średniowiecza*, Wrocław 1974.
- J. Le Goff, *Kultura średniowiecznej Europy*, Warszawa 1970 (wybór).
- Lektury polonistyczne*, seria 1: *Średniowiecze – Renesans – Barok*, t. 1-3, Kraków 1996-1999.
- C. S. Lewis, *Odrzucony obraz. Wprowadzenie do literatury średniowiecznej i renesansowej*, Warszawa 1995.
- Literatura i kultura późnego średniowiecza w Polsce*, opr. T. Michałowska, Warszawa 1993.
- M. Plezia, *Kronika Galla na tle historiografii XII wieku*, Kraków 1947.
- Pogranicza i kontrasty literatury polskiego średniowiecza*, opr. T. Michałowska, Wrocław 1989.
- J. Ptaśnik, *Kultura wieków średnich*, Warszawa 1959 (wyd. 2).
- D. de Rougemont, *Miłość a świat kultury zachodniej*, Warszawa 1968.
- P. Salwa, K. Żaboklicki, *Historia literatury włoskiej*, t. 1, Warszawa 1998.
- H. Samsonowicz, *Dziedzictwo średniowiecza. Mity i rzeczywistość*, Wrocław 1991.
- M. Włodarski, *Ars moriendi w literaturze polskiej XV i XVI w.*, Kraków 1987.
- J. Woronczak, *Studia o literaturze średniowiecza i renesansu*, Wrocław 1993.

Literatura Renesansu

- J. Abramowska, *Ład i Fortuna. O tragedii renesansowej w Polsce*, Wrocław 1974.
- C. Backvis, *Szkice o kulturze staropolskiej*, opr. A. Biernacki, Warszawa 1975 (wybór; szczególnie studia o Mikołaju z Hussowa i Andrzeju Krzyckim).
- H. Barycz, *Historia Uniwersytetu Jagiellońskiego w epoce humanizmu*, Kraków 1935.
- T. Bieńkowski, *Antyk w literaturze staropolskiej (1450-1750)*, Wrocław 1976.
- A. Borowski, *Pojęcie i problem "renesansu północnego"...*, Kraków 1987.
- M. Brahmer, *Petrarkizm w poezji polskiej XVI wieku*, Kraków 1927.
- J. Budzyński, *Horacjanizm w liryce polsko-łacińskiej renesansu i baroku*, Wrocław 1985.
- J. Burckhardt, *Kultura odrodzenia we Włoszech*, wyd. dowolne (rozdz. III i IV).
- E. Buszewiczowa, *Cracovia in litteris*, Kraków 1998.
- Cracovia litterarum. Kultura umysłowo-literacka Krakowa i Małopolski w dobie renesansu*, Kraków 1991.
- J. Czerkawski, *Humanizm i scholastyka. Studia z dziejów kultury filozoficznej w Polsce w XVI i XVII wieku*, Lublin 1992.
- J. Delumeau, *Cywilizacja Odrodzenia*, Warszawa 1993.
- J. Delumeau, *Strach w kulturze Zachodu XVI-XVIII w.*, Warszawa 1986.
- J. Domański, *Początki humanizmu*, Wrocław 1982.
- C. Garin, *Filozofia Odrodzenia we Włoszech*, Warszawa 1969.
- E. J. Głębicka, *Szymon Szymonowicz, poeta Latinus*, Warszawa 2001.
- Z. Głombiowska, *Łacińska i polska muza Jana Kochanowskiego*, Warszawa 1988.
- Humanizm i reformacja w Polsce*, opr. I. Chrzanowski, S. Kot, Lwów 1927.
- Jan Kochanowski i epoka renesansu*, opr. T. Michałowska, Warszawa 1984.
- Jan Kochanowski. Interpretacje*, opr. J. Błoński, Kraków 1989.
- Kochanowski. Z dziejów badań i recepcji twórczości*, opr. M. Korolko, Warszawa 1980.
- A. Gorzkowski, *Paweł z Krosna (ok. 1465-1517). Humanistyczne peregrynacje krakowskiego profesora*, Kraków 2000.

- M. Korolko**, *O prozie "Kazań sejmowych" Piotra Skargi*, Warszawa 1971.
- J. Kotarska**, *Erotyk staropolski. Inspiracje i odmiany*, Wrocław 1980.
- E. Kotarski**, *Dziedzictwo i tradycja. Szkice o literaturze staropolskiej*, Gdańsk 1990.
- P. O. Kristeller**, *Humanizm i filozofia. Cztery studia*, Warszawa 1985.
- J. Krzyżanowski**, *Romans polski wieku XVI*, Warszawa 1962 (wyd. 2).
- Z. Kubiak**, *Przestrzeń dzieł wiecznych*, Kraków 1993 (tu: *Polska śródziemnomorska*).
- J.Z. Lichański**, *Lukasz Górnicki. Sarmacki Castiglione*, Warszawa 1998.
- Literatura staropolska i jej związki europejskie*, opr. J. Pelc, Wrocław 1973.
- Literatura staropolska w kontekście europejskim*, opr. J. Ślaski i T. Michałowska, Wrocław 1978.
- Z. Łempicki**, *Renesans, oświecenie, romantyzm*, (w:) **tegoż**, *Wybór pism*, t. 1, Warszawa 1966.
- J. Magnuszewski**, *Literatura polska w kręgu literatur słowiańskich*, Wrocław 1993.
- T. Michałowska**, *Poetyka i poezja. Studia i szkice staropolskie*, Warszawa 1982.
- T. Michałowska**, *Staropolska teoria genologiczna*, Wrocław 1974.
- K. Mrowcewicz**, *Czemu wolność mamy? Antynomie wolności w poezji Jana Kochanowskiego i Mikołaja Sępa-Szarzyńskiego*, Wrocław 1987.
- Z. Nowak**, *Jan Dantyszek. Portret renesansowego humanisty*, Gdańsk 1982.
- A. Nowicka-Jezowa**, *Pieśni czasu śmierci. Studium z historii duchowości XVI-XVIII wieku*, Lublin 1992.
- B. Otwinowska**, *Język – naród – kultura. Motywy i antecedencje renesansowej myśli o języku*, Wrocław 1974.
- J. Pelc**, *Europejskość i polskość literatury naszego renesansu*, Warszawa 1984.
- J. Pelc**, *Jan Kochanowski. Szczyt renesansu w literaturze polskiej*, Warszawa 1987.
- J. Pelc**, *Literatura renesansu w Polsce*, Warszawa 1994.
- Polska pieśń wielogłosowa XVI i XVII wieku*, opr. P. Poźniak i W. Walecki, Kraków 2004
- Problemy literatury staropolskiej*, seria I-III, opr. J. Pelc, Wrocław 1972-1978.
- P. Salwa, K. Żaboklicki**, *Historia literatury włoskiej*, t. 1, Warszawa 1998.
- E. Sarnowska-Temeriusz, T. Kostkiewiczowa**, *Krytyka literacka w Polsce XVI i XVII wieku oraz w epoce oświecenia*, Wrocław 1990.
- Słownik sarmatyzmu*, red. A. Borowski, Kraków 2001.
- Studia nad arianizmem*, opr. L. Chmaj, Warszawa 1959.
- Studia porównawcze o literaturze staropolskiej*, opr. T. Michałowska i J. Ślaski, Wrocław 1980.
- Z. Szmydtowa**, *O Erazmie i Reju*, Warszawa 1972.
- J. Ślaski**, *Wokół literatury włoskiej, węgierskiej i polskiej w epoce renesansu. Szkice komparatystyczne*, Warszawa 1991.
- S. Swieżawski**, *Między średniowieczem a czasami nowymi. Sylwetki myślicieli XV wieku*, Warszawa 1983.
- T. Ulewicz**, *Sarmacja. Studium z problematyki słowiańskiej XV i XVI w.*, Kraków 1950.
- T. Ulewicz**, *Wśród impresorów krakowskich doby renesansu*, Kraków 1977.
- T. Ulewicz**, *Iter Romano-Italicum Polonorum. O związkach polsko-włoskich w średniowieczu i renesansie*, Kraków 2000.
- G. Urban-Godziek**, *Elegia renesansowa. Przemiany gatunku w Polsce i w Europie*, Kraków 2005.
- W. Ullmann**, *Średniowieczne korzenie renesansowego humanizmu*, Łódź 1985.
- W. Walecki**, *Twórczość łacińska Jana Kochanowskiego*, Wrocław 1978.
- W. Weintraub**, *Rzecz czarnolesska*, Kraków 1977.
- S. Zabłocki**, *Od prerenesansu do oświecenia. Z dziejów inspiracji klasycznych w literaturze polskiej*, Warszawa 1976.

Literatura Baroku

- A. Angyal**, *Świat słowiańskiego baroku*, Warszawa 1971.
- J. Białostocki**, *Barok – styl, epoka, postawa*, (w:) **tegoż**, *Pięć wieków myśli o sztuce*, Warszawa 1976.
- J. Błoński**, *Mikołaj Sep-Szarzyński a początki polskiego baroku*, Kraków 1967.
- A. Brückner**, *Mikołaj Rej. Człowiek i dzieło*, Lwów 1922.
- E. Buszewiczowa**, *Sarmacki Horacy i jego liryka. Imitacja – gatunek – styl. Rzecz o poezji Macieja Kazimierza Sarbiewskiego*, Kraków 2006.
- T. Chrzanowski**, *Wędrowki po Sarmacji europejskiej*, Kraków 1988.
- A. Czyż**, *Ja i Bóg. Poezja metafizyczna późnego baroku*, Wrocław 1988.
- M. Eustachiewicz**, **W. Majewski**, *Nad lirykami Wespazjana Kochowskiego*, Wrocław 1986.
- J. K. Goliński**, *Vanitas. O marności w literaturze i kulturze dawnej*, Warszawa 1996.
- S. Graciotti**, *Na drodze do Arkadii. Od Stanisława Herakliusza Lubomirskiego do Elżbiety Drużbackiej*, (w:) tegoż, *Od Renesansu do Oświecenia*, t. 2, Warszawa 1991.
- S. Grzeszczuk**, *Błazeńskie zwierciadło. Rzecz o humorystyce sowizdrzańskiej XVI i XVII wieku*, Kraków 1970.
- S. Grzeszczuk**, *W stronę Kochanowskiego. Studia, charakterystyki, interpretacje*, Katowice 1981.
- L. Kamykowski**, *Kasper Twardowski. Studium z epoki baroku*, Kraków 1939.
- A. Karpiński**, *Staropolska poezja ideałów ziemiańskich*, Wrocław 1983.
- Literatura polskiego baroku w kręgu idei*, red. A. Nowicka-Jeżowa, M. Hanusiewicz, A. Karpiński, Lublin 1995.
- E. Lasocińska**, *“Cnota sama z mądrością jest naszym żywotem.” Stoickie pojęcie cnoty w poezji polskiej XVII w.*, Warszawa 2003.
- A. Litwornia**, *Sebastian Grabowiecki (ok. 1543-1607). Zarys monograficzny*, Wrocław 1976.
- J. Niedźwiedź**, *Nieśmiertelne teatru sławy. Teoria i praktyka twórczości panegirycznej na Litwie w XVII-XVIII w.*, Kraków 2003.
- S. Nieznanowski**, *Studia i wizerunki*, Warszawa 1989.
- J. Pelc**, *Barok – epoka przeciwieństw*, Warszawa 1993.
- J. Pelc**, *Obraz – słowo – znak. Studium o emblematyce w literaturze staropolskiej*, Wrocław 1973.
- J. Pelc**, *Zbigniew Morsztyn na tle poezji polskiej XVII wieku*, Warszawa 1973.
- R. Pollak**, *“Goffred” Tassa – Kochanowskiego*, Wrocław 1973.
- R. Pollak**, *Wśród literatów staropolskich*, Warszawa 1966.
- M. Prejs**, *Poezja późnego baroku. Główne kierunki przemian*, Warszawa 1989.
- Przełom wieków XVI i XVII w literaturze i kulturze polskiej*, pod. red. B. Otwinowskiej i J. Pelca, Wrocław 1984.
- Retoryka a literatura*, pod. red. B. Otwinowskiej, Wrocław 1984.
- P. Salwa**, **K. Żaboklicki**, *Historia literatury włoskiej*, t. 1, Warszawa 1998.
- J. Sokołowska**, *Dwie nieskończoności. Szkice o literaturze barokowej Europy*, Warszawa 1978.
- J. Sokołowska**, *Spory o barok. W poszukiwaniu modelu epoki*, Warszawa 1971.
- Stanisław Herakliusz Lubomirski – twórca i dzieła*, red. A. Karpiński i E. Lasocińska, Warszawa 2004.
- K. Stawecka**, *Maciej Kazimierz Sarbiewski – prozaik i poeta*, Lublin 1989.
- W kręgu “Gofreda” i “Orlanda”*, pod. red. T. Ulewicza, Wrocław 1970.